

Sociale veiligheid

Kinderen 'leren leven' is een van de opdrachten waar we als school, samen met ouders, voor staan. Kinderen groeien op in een snel veranderende maatschappij, waarin technologische ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Zo is er de laatste jaren een digitale wereld ontstaan waar kinderen steeds eerder aan deelnemen. Een deel van de interactie tussen kinderen onderling vindt daar plaats.

We zien de school als plek waar kinderen zich ook leren verhouden tot elkaar. De vragen wie ben ik, welke normen en waarden heb ik, hoe verhoud ik met tot anderen, hoe profileer ik me in een groep, welke talenten zet ik in en hoe wil ik dat anderen mij zien staan centraal. Dit leerproces, gaat zoals ieder leerproces, met vallen en opstaan. De basisschool zien we als 'oefenplaats' wat betreft sociaal emotionele ontwikkeling. Als school hebben we een rol in het begeleiden van leerlingen op deze 'oefenplaats'.

We hopen dat kinderen op school vertrouwen in zichzelf en de wereld om hen heen ontwikkelen, zodat ze na acht jaar basisschool onze school zelfbewust verlaten. Zijn wie je bent staat hierbij centraal.

In dit document zijn het protocol sociale veiligheid en het pest-protocol gecombineerd. We starten met het protocol sociale veiligheid, hierin staat beschreven welke schoolafspraken we hebben gemaakt en hoe we omgaan met preventie van grensoverschrijdend gedrag.

Bouwstenen

Als school hebben we een aantal bouwstenen geformuleerd. Deze bouwstenen zijn positief geformuleerd en geven een gedragsverwachting weer. De bouwstenen vormen de schoolafspraken. Alle medewerkers spreken leerlingen aan op deze afspraken.

- o Ik accepteer iedereen zoals hij is.

- o Ik help anderen waar nodig.

- o Ik draag zorg voor materialen en de omgeving.

- o Ik draag bij aan de rust in de school

Voor groep 6 t/m 8 voegen we een extra bouwsteen toe:

- o Ik zorg dat mijn gedrag online voor iedereen fijn en veilig is

Groepsafspraken

Naast de bouwstenen worden er per groep aan het begin van het schooljaar groepsafspraken gemaakt. Dit zijn afspraken die de leerkracht samen met de groep maakt. Deze afspraken komen gedurende het schooljaar geregeld terug.

Positief klimaat

Als school stimuleren we positief gedrag en een positief klimaat. We doen dit door positieve verwachtingen uit te spreken en kinderen te complimenteren. We spreken kinderen aan op hun verantwoordelijkheden en leren ze dat ze een keuze hebben. De keuze die ze maken brengt ook gevolgen met zich mee.

We maken kinderen bewust van hun handelen en gedrag. We leren kinderen rekening te houden met zichzelf, anderen, leerkrachten en ouders op het moment dat ze een keuze maken.

We doorlopen het volgende schema met kinderen:

Vind ik dit oké

Vinden anderen (klasgenoten) dit oké

Vindt de leerkracht dit oké

Vinden mijn ouders dit oké

Als het antwoord op al die vragen ja is dan is het gedrag dat een kind laat zien oké

Gouden en zilveren weken.

Jaarlijks staan de gouden en zilveren weken centraal. Dit zijn de weken na de zomervakantie en na de kerstvakantie.

In deze weken ligt het accent op groepsvormende activiteiten. Groepsdynamiek, je positie in de groep, samenwerking en elkaar leren kennen staat in deze weken centraal. Een groep doorloopt in de eerste periode van het schooljaar de fasen van 'forming, storming, norming en performing'. Deze beginfase van het schooljaar is doorslaggevend voor het ontwikkelen van een positief klimaat en het gezamenlijk vaststellen van normen. Naast groepsvormende activiteiten en investeren in een positief klimaat en de relatie tussen leerlingen onderling en leerlingen en de leerkracht worden in de gouden weken groepsafspraken gemaakt.

Samenwerking ouders en school

Als het gaat om sociaal emotionele ontwikkeling is een intensieve samenwerking tussen ouders en school essentieel. Het is fijn als kinderen ervaren dat ouders en school op dezelfde manier naar bepaalde situaties

kijken, of dat situaties die op school zijn voorgevallen thuis een vervolg krijgen. Daarnaast is het fijn als een leerkracht zich gesteund voelt door ouders.

In een tijd waar de digitale wereld een steeds groter onderdeel wordt van communicatie is het ook belangrijk dat ouders met hun kind meekijken wat er allemaal gebeurt in deze digitale wereld. Later in het protocol staan we uitgebreid stil bij digitaal pesten.

Grensoverschrijdend gedrag

Op het moment dat kinderen gedrag laten zien dat niet acceptabel is zullen we hierover altijd in gesprek gaan met ouders. We gaan samen met u kijken welke aanpak het beste past bij uw kind. Als school zijn we ervan overtuigd dat achter grensoverschrijdend gedrag over het algemeen een hulpvraag van een leerling ten grondslag ligt.

In sommige gevallen kan het voor een leerling of de dynamiek in een groep fijn zijn wanneer een leerling 'uit de situatie' gaat. Kinderen 'koelen' dan even af op een andere plek in de school.

Op het moment dat wij merken dat het gevoel van veiligheid in het geding is zullen we hierover in gesprek gaan. In uitzonderlijke gevallen kunnen we er als school voor kiezen om een leerling op te laten halen. Dit doen we op het moment dat er een escalatie is en er sprake is van een of meer van de onderstaande zaken:

Het gevoel van veiligheid van de leerling is in het geding

Het gevoel van veiligheid van andere leerlingen is in het geding

Het gevoel van veiligheid van de leerkracht is in het geding

Een leerling is ernstig verstorend voor het leerproces van de groep

Methode voor sociaal emotionele ontwikkeling

Schooljaar 2022-2023 oriëntatie op een nieuwe methode voor sociaal emotionele ontwikkeling.

In de bovenbouw wordt daarnaast aandacht besteed aan lessen over mediawijsheid. Geregeld wordt er een ouderavond met het thema mediawijsheid georganiseerd.

Pest protocol

Doel

Dit pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Middels een vastgelegde wijze willen wij het pestgedrag van kinderen benaderen. Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Definitie van pesten

Een kind wordt gepest wanneer deze herhaaldelijk/ structureel last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via social media) die op hem gericht zijn, en waarbij de macht ongelijk verdeeld is. Wij gaan ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen.

Plagen en pesten

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. Iets negatiefs zeggen over iemands kleding, of iemand niet mee laten doen met een bepaald spel kan plagen zijn, maar kan ook pestgedrag zijn.

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

We spreken van pestgedrag als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij geconfronteerd wordt met vervelend, agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. Bij pesten is er vaak sprake van structureel gedrag naar de gepeste. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, structurele en het rolvaste karakter.

Als school tolereren we pestgedrag niet. Op het moment dat er sprake is van pesten zullen we hierover in gesprek gaan met alle betrokkenen. De scheidingslijn tussen plagen en pesten is een dunne scheidingslijn, leerkrachten zullen hierover met leerlingen in gesprek gaan en de situatie beoordelen.

Meiden venijn

Naast pesten kan er ook sprake zijn van meiden venijn in een groep. Meidenvenijn is het subtiele spel van aantrekken en afstoten in relaties. Uitsluiten, buitensluiten, groepjes vormen, roddelen, manipuleren en geruchten verspreiden zijn allemaal elementen die kunnen passen bij meiden venijn.

Kenmerkend voor meiden venijn is dat het subtiel is en gericht is op het ondermijnen van de ander en de relatie. Op het moment dat er sprake is van meiden venijn in een groep handelen we zoals verder in het pestprotocol is beschreven. We kiezen er in de meeste gevallen voor om met alle betrokken meiden het gesprek aan te gaan.

Digitaal pesten

De wereld digitaliseert in razendsnel tempo, peuters groeien deel "swipend" op en het is steeds gebruikelijker om op steeds jongere leeftijd ook digitaal in contact te staan met de buitenwereld. De mogelijkheden zijn ongekend en eindeloos, het is echter ook van groot belang kinderen te leren wat wel en niet kan in een online wereld.

Steeds vaker vindt pesten ook in een digitale of online wereld plaats. Steeds vaker is er in de digitale wereld ook online contact mogelijk, via online spelletjes, snapchat, tiktok of whatsapp.

Kenmerkend voor de online wereld is dat het anoniem voelt. Kinderen durven mogelijk online sneller over andermans grenzen te gaan en dingen te zeggen. Ook uitsluiten of buitensluiten is in bijvoorbeeld een whatsapp groep snel gedaan.

We vragen ouders actief toezicht te houden op de online activiteiten die kinderen ondernemen en het gesprek aan te gaan over wat zich afspeelt in deze online wereld. Daarnaast is het belangrijk om kinderen te leren welke afspraken er gelden in prettig online contact.

In de bovenbouw zullen we hier ook aandacht aan besteden in lessen over mediawijsheid. We zullen ook ouderavonden over dit onderwerp geregeld terug laten komen op school.

Wanneer online leermiddelen worden ingezet onder schooltijd zullen leerkrachten hier ook toezicht op houden.

Als school kiezen we er bewust voor om geen onderdeel te zijn van whatsappgroepen die in sommige klassen gemaakt worden. We vinden dat de verantwoordelijkheid om de whatsapp contacten te monitoren bij ouders ligt.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Pesten speelt zich zelden alleen binnen de school af. Als school zijn we onderdeel van de gemeenschap. We zien daarom een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid tussen ouders, school en leerlingen als het gaat om pesten.

De volgende partijen zijn verantwoordelijk:

Leerkrachten; zijn verantwoordelijk voor het signaleren van pestgedrag en dit bespreken met leerlingen en ouders.

Leerkrachten; zijn medeverantwoordelijk voor het zorgdragen van een veilige leeromgeving en het geven van lessen om pesten te voorkomen

Ouders; zijn mede verantwoordelijk voor het signaleren van pestgedrag en dit te bespreken met kinderen en school

Ouders; zijn mede verantwoordelijk voor het bespreken van fatsoensnormen die op school gelden en gewenst gedrag

Leerlingen; zijn mede verantwoordelijk voor het melden van pestgedrag

Leerlingen; zijn mede verantwoordelijk voor het zorgdragen van een veilige leeromgeving

Op school zijn twee vertrouwenspersonen / anti pest coördinatoren aanwezig. Kitty Heck en Angella Steur. Daarnaast wordt pestgedrag in het zorgteam besproken.

Betrokkenen

We onderscheiden verschillende betrokkenen als het gaat om pesten:

Het gepeste kind

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek wel de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer.

De meelopers en kinderen die pestgedrag negeren

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Kinderen die pestgedrag actief melden en hier afstand van nemen

Een andere groep kinderen meldt pestgedrag bij de leerkracht en ondersteunen de gepeste. Zij zullen niet meelopen of toekijken, maar keuren pestgedrag af en nemen het op voor de gepeste. Dit gedrag stimuleren we als school.

Ouders

Pesten zorgt in veel gevallen ook voor heftige emoties bij ouders. Het is begrijpelijk dat pesten ook ouders raakt. We vinden het belangrijk om met ouders in gesprek te gaan wanneer er sprake is van pestgedrag. Niet zelden komt het voor dat pesten ook na schooltijd doorgaat, de verantwoordelijkheid ligt in dit geval ook in de thuissituatie. Ouders hebben een rol in hoe zij over andere kinderen en ouders praten. We vinden het belangrijk dat ouders dit op een respectvolle manier doen.

We vragen ouders vertrouwen te hebben in de oplossing die we als school aandragen en de stappen die we zetten op het moment dat er sprake is van pestgedrag.

Hoe te handelen?

Op het moment dat er sprake is van pestgedrag zullen we als school op een bepaalde manier handelen:

De leerkracht:

1. De leerkracht bespreekt elk pestprobleem met de betrokken leerlingen. Eerst met het gepeste kind, vervolgens met het pestende kind. De gesprekken hebben als doel het verkrijgen van inzicht in de situatie met het oog op vervolgstappen.
2. De leerkracht bespreekt het pestprobleem ook met ouders. Ouders van de gepeste leerling en de leerling die pest. In het gesprek worden ouders op de hoogte gebracht wat er speelt in de groep en welke afspraken er gemaakt gaan worden. Er wordt een vervolgspraak gemaakt om de voortgang te bespreken.
3. De leerkracht bespreekt het pestprobleem met de betrokken, als dat nodig is wordt het pesten ook in groepsverband of een kleien groep besproken. De leerkracht neemt in dit gesprek duidelijk stelling tegen het pesten. Pesten is niet acceptabel.
4. In overleg met de betrokkenen kan, in uitzonderlijke gevallen, contact opgenomen worden met externe deskundigen.

Voor ouders:

Media wijsheid:

<https://www.mediawijsheid.nl/>

<https://www.mediawijsheid.nl/ouders/>

<https://www.hoezomediawijs.nl/vooroudersleraren/>

<https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Mediaopvoeding/Quiz-Hoe-mediawijs-ben-jij>

Pesten:

<https://www.weektegenpesten.com/tools-samen-ouders/>

<https://www.stoppestenu.nl/voor-ouders>

<https://www.oudersvanu.nl/kind/school/pesten/>